

У межах повноважень суду та його розсуду, проблемами постають, наприклад, справедливість судового рішення вищої інстанції при розгляді скарги особи, яким погіршується становище скажника до подання скарги, та питання: чи може бути «розсуд на розсуд» при перегляді справи (переоцінка розсуду).

1. Рішення Конституційного Суду України від 13.06.2019 № 5-р/2019 URL: <https://ccu.gov.ua/dokument/5-r2019>.

2. Постанова Верховного Суду від 16.04.2020 у справі № 640/14672/19 URL: <http://reestr.court.gov.ua/Review/88832431>.

3. Кодекс адміністративного судочинства України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

4. Барак Аарон. Суддівський розсуд. Переклад з англійської. М: Видавництво НОРМА, 1999. 376 с.

Лілія ГИРЕНКО

доцент кафедри управління
та адміністрування Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ (м. Дніпро, Україна),
кандидат наук з державного управління

ТЕНДЕНЦІЇ ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Впровадження smart-технологій в українські територіальні громади та у вже сформовані муніципальні системи є ускладненим, але ймовірно єдиним реальним способом створення мережі smart city. Останнє поняття включає не тільки цифровізацію, а й впровадження низки розумних технологій. Однак до стрімкої трансформації територіальних громад варто підходити саме через цифровізацію. Актуальність цифрової трансформації територіальних громад як визнаної у світі реформи посилюється в умовах пандемії COVID-19, коли дистанціювання комунікації у поєднанні з її доступністю і безпечністю стали умовою благополуччя та здоров'я населення.

Експерти доводять, що цифрова трансформація суспільства і викликані нею зміни в організації влади суттєво впливають на розвиток територіальних громад, що утворились у процесі децентралізації влади в Україні. Більш активно це відбувається в містах, але останнім часом набуло поширення і в новостворених територіальних громадах. Успішність реформи децентралізації влади має бути закріплена розширенням дієвості територіальних громад на різних рівнях: у сферах освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, енергетики, громадського транспорту, питаннях громадської безпеки тощо за рахунок посилення їх цифрової спроможності

[1; 2, с. 100]. Цифровізація є логічним продовженням і базовим компонентом реформи децентралізації влади, що знайшла своє об'єктивне закріплення у національному законодавстві.

Цифровізація залежить від ініціативи муніципальної влади та їх реальної організаційної, інституційної, матеріальної готовності. Але державна підтримка у цьому процесі є важливою, зокрема й організаційна та навчальна. Важливо ділитися досвідом і кращими практиками цифровізації державного управління.

Виділяють три важливі елементи цифровізації місцевого самоврядування, для кожного з яких потрібен свій особливий підхід в політиці цифровізації. До них відносяться: муніципальне управління, участь жителів у здійсненні місцевого самоврядування та безпосереднє формування жителями органів місцевого самоврядування [3, с. 97]. Такі три основні вектори цифровізації необхідно послідовно впроваджувати в громаді. Вибір першочергового напрямку залежить від потреб і пріоритетів конкретної громади та органів місцевого самоврядування.

Цифрова трансформація територіальних громад має власну архітектуру, а перший і найважливіший рівень у розвитку громади є відкриття, аналіз та захист даних. Цифровізація територіальних громад може керуватися і пірамідою партисипативності, де перший рівень – це відкрити інформацію. Коли існує відкрита інформація про діяльність органів місцевого самоврядування для громадян, потрібно переходити на другий рівень і почати побудувати комунікаційні майданчики з громадою [4, с. 167]. Відкриття інформації передбачає оприлюднення всіх документів та матеріалів, які є предметом особливого громадського інтересу, а також всебічне інформування громади про всі важливі події.

Прозорість та доступність інформації про діяльність органів місцевого самоврядування покладає на муніципальні органи додаткове навантаження, але й забезпечує довіру громади, збалансування управлінських процесів та нормотворчості. Цифровізація торкнулася каналів взаємодії та зворотного зв'язку муніципальної влади з місцевими жителями. Великий обсяг звернень громадян вже перейшов в електронну форму і його частка буде тільки збільшуватися. З іншого боку, нормою для багатьох депутатів і голів громад стало ведення власних сторінок у соціальних мережах. Не менш важливим напрямком є моніторинг локальних груп, в яких громадяни обговорюють хвилюючі їх проблеми. Уже існують спеціальні програмні рішення, що дозволяють автоматизувати цей моніторинг, виділяючи найбільш нагальні питання і приймаючи по ним оперативні рішення [3, с. 96]. Не менш актуальними є платформи для комунікації на офіційних вебсайтах органів місцевого самоврядування, що є зручними для використання, формалізованими та офіційними.

Цифровізація надання публічних послуг органами місцевого самоврядування впливає на забезпечення доступності публічних послуг для

громадян, зручності і оперативності їх дистанційного надання. Саме ця складова цифровізації є індикатором змін для громади.

Розвиток електронних послуг реалізується на практиці шляхом забезпечення доступу до всіх послуг через централізований вебсайт, впровадження електронних адміністративних послуг, через які забезпечується надання офіційних документів і форм для паперового діловодства, розробки системи комунікації з адміністрацією і подачі скарг, впровадження комплексних послуг для надання документів [5, с. 22]. Для кращого забезпечення можливості отримати адміністративну послугу через мережу Інтернет необхідно запровадити доступні механізми взаємодії між суб'єктами надання адміністративних послуг в режимі онлайн, необхідно затвердити алгоритм їхньої роботи для отримання послуги в електронному вигляді, починаючи від інформування про пакет документів і завершуючи отриманням результату послуги, засвідченої в належному форматі [6]. Актуальності в цьому питанні набуває співробітництво органів місцевого самоврядування у сфері цифрової трансформації.

Ефект цифровізації, підкріплений успіхом децентралізації, вже став реальністю для значної частини українських громадян, об'єднаних в укрупнені територіальні громади. У багатьох з них вже здійснено перехід на електронний документообіг і активно впроваджуються комплексні програмні рішення типу «електронної громади», що дозволяють вирішувати на сучасному рівні широкий спектр управлінських завдань [3, с. 96]. Але така тенденція не стала загальнодержавною.

Першочерговими пріоритетами цифровізації громади є відкриття публічної інформації про діяльність органів місцевого самоврядування; впровадження технологій електронної демократії; цифровізація управлінських процесів в органах місцевого самоврядування; цифровізація надання публічних послуг органами місцевого самоврядування; впровадженні розумних технологій в інфраструктуру громади на різних рівнях. Вибір першочергового напрямку залежить від потреб і пріоритетів конкретної громади та органів місцевого самоврядування.

1. Подзігун Г.В. Публічне адміністрування у сфері цифрової трансформації: дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2021. 196 с.

2. Шевченко О. В. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні. НІСД. Київ: Україна, 2020. 153 с.

3. Бородін Є., Піскоха Н., Демошенко Г. Проблеми і переваги цифровізації місцевого самоврядування. *Аспекти публічного управління*. 2021. № 4 (9). С. 95–103.

4. Костенюк Н. І. Впровадження основних елементів цифровізації територіальних громад. *Наукові перспективи*. 2021. №1(7). С. 164–172.

5. Петрова М. М. Побудова електронного управління шляхом реформ: досвід Болгарії. *Економіка розвитку*. 2016. №78 (2). С. 20–25.

6. Єгорова-Луценко Т. П. Цифровізація у сфері надання адміністративних послуг. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Tezy_18_09_2020_11.pdf.